

reminiscences were shown. The author argues that reminiscent stereotypes of the media influence the formation of linguistic culture of society.

Key words: *reminiscence, precedent texts, print media, concepts, implicit meanings, speech culture, language development of society.*

УДК 811.161.2=162.1

Л.Ф. Щербачук

ОСОБЛИВОСТІ ЕТНІЧНОЇ КУЛЬТУРИ ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ ЕНАНТІОСЕМІЧНИХ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ УКРАЇНСЬКОЇ ТА ПОЛЬСЬКОЇ МОВ

У статті описується репрезентація культурних кодів за допомогою енантіосемічних фразеологізмів української та польської мов із урахуванням універсальних елементів колективної свідомості й етнічних особливостей світогляду.

Ключові слова: *фразеологізм, компоненти фразеологізму, семантика, культурні коди, етнічна культура.*

Характеризуючи основні особливості й значення культури в житті суспільства, лінгвісти визначають важливе місце мови як засобу трансляції культури. При цьому дослідники базуються на положенні В. фон Гумбольдта про вивчення мови в тісному зв'язку з людиною та її культурою. Безперечним виявляється той факт, що в мові віддзеркалюються народні уявлення про світобудову та розвиток культури. Тому *актуальним* видається вивчення мови й культури в одній системі наукових категорій: дослідження через призму етнічних особливостей культури найкультурноніших мовних знаків – фразеологізмів. Кореспонденцію фразеологізму з певними джерелами – живими істотами, артефактами, ментофакторами та ін., які стали предметами окультуреного їх осмислення й оцінювання людиною в процесі життєдіяльності, учені визначають як співвідносність фразеологічних одиниць із кодами культури [1, 99]. Важливо, на нашу думку, також простежити, як репрезентують відповідні культурні коди енантіосемічні фразеологічні одиниці.

Варто зазначити, що окремі аспекти енантіосемії у сфері фразеології були предметом дослідження в працях М. Ю. Бродського [2], В. Л. Іващенко [5], В. Д. Ужченка, Д. В. Ужченка [13], В. С. Червоножки [14], Л. Ф. Щербачук [15] та ін. Однак питання експлікації кодів культури енантіосемічними фразеологічними засобами потребує докладного опису. У чому й вбачаємо новизну пропонованого дослідження.

Предметом аналізу слугують енантіосемічні фразеологізми, зафіксовані у фразеологічних словниках української та польської мов [6; 10; 11; 17; 18].

Мета роботи: через призму енантіосемічних фразеологізмів української та польської мов проаналізувати особливості репрезентації культурних кодів з урахуванням універсальних елементів колективної свідомості й етнічних особливостей світогляду, закарбованих у семантиці мовних одиниць.

Окремі відомості людини про об'єкти спостереження включаються в систему людського знання про Всесвіт загалом з його цілковитим розмаїттям. Архетипні уявлення людини про Всесвіт слугують основою для визначення універсальних базових кодів культури. В. В. Красних серед них виділяє такі різновиди: 1) соматичний (тілесний); 2) просторовий; 3) часовий; 4) предметний; 5) біоморфний; 6) духовний [7, 298]. Умовний список реєстрації кодів відкритий, про що свідчить низка наукових досліджень О. Л. Березович, Т. П. Вільчинської, М. Л. Ковшової, Н. В. Слухай, О. С. Снитко, В. М. Телії та ін. Як показує мовний матеріал, коди культури безпосередньо пов'язані з базовими бінарними опозиціями: разом вони утворюють систему (сітку) найдавніших когнітивних структур, співвідносних з архетипами свідомості, які й сьогодні активно працюють у процесах пізнання та розуміння світу [12, 85].

На думку В. М. Мокієнка [8], В. П. Жуківа [4] та деяких інших науковців, компоненти фразеологізмів не до кінця втрачають свою словесну природу й генетично є словами. Польський дослідник Войцех Хлебда вважає, що компонент фразеологізму має подвійний мовний статус – він є одночасно і словом, і фразеологічним компонентом; у процесі мовлення, будучи компонентом відтворюваного в мовленні стійкого словосполучення, зберігає потенційну відокремленість з усіма наслідками цього [17, 105].

Взявши за основу класифікацію кодів культури В. В. Красних, переконуємося, що як самі енантіофразеологізми, так і їхні компоненти репрезентують кожен із зазначених кодів.

1. Соматичний (тілесний) код культури у фразеологічному енантіопросторі української та польської мов. У системі елементів соматичного коду значну роль відіграють символічні функції різних частин тіла. В обох мовах у складі енантіосемічних фразеологізмів зафіксовано такі компоненти-соматизми, як: **нога** – **noga (stopa)**, **рука** – **ręka**, **ніс** – **nos**, **волос** – **włos**, **долоні** – **dłoni**, **борода** – **broda**. Фразеологізми як одиниці вторинної номінації «пояснюють» використання первинного предметно-практичного й чуттєвого досвіду людини для конструювання більш абстрактних сторін її життєдіяльності. Енантіофразеологізми з еквівалентними соматизмами, репрезентуючи тілесний код культури, відбивають універсальні світоглядні уявлення представників різних етносів. Наприклад:

1) **нога** – **noga (stopa)**: *padati (kiedatися) / upasti (kinutися) в ногу (під ноги, до ніг і т. ін.); лягати / лягти до ніг (під ноги, в ноги і т. ін.); napisacь coś lewą nogą; dbacь o kogoś, coś jak <o> (tyle, co) pies o piątą nogę; tyle mnie (go itp.) to obchodzi, co psa piątą nogą; leżeć u czyichś nog (styp);*

2) **рука** – **ręka**: *dawati / dати волю рукам; майстер (мастак) на всі руки; zacieracь/zatrzeć ręce <z radości, zadowolenia i in>;*

3) **ніс** – **nos**: *носом рибу вудити; pasuje jak pięść do nosa (oka); podobny jak pięść do nosa (oka);*

4) **волос** – **włos**: як на долоні волосся виросте; *волос в'яне (зав'яв); prędzej mi włosy wyrosną na dłoni (tu) <nim (zanim), niż> coś się stanie);*

5) **долоні** – **dłoni**: як на долоні волосся виросте; *prędzej mi włosy wyrosną na dłoni (tu) <nim (zanim), niż> coś się stanie);*

6) **борода** – **broda**: *анекдот з бородою; kawał (dowcip itp.) z brodą.*

Специфічною ознакою фразеологічного енантіопростору української мови визначена наявність ще таких компонентів-соматизмів, як: **спина**, **живіт**, **хребет**, **серце**, **голова**, **зуби**, **тім'я**, **кістки**: пристав як горбатий до **спини**; *гладити / погладити по спині; живіт присох до спини (до хребта); dawati / dати волю серцю; вийняти/ виймати душу (серце); вертиться (крутиться) в голові; гострити (рідше точити) зуби; битий у тім'я; (трохи не) по кісточки тощо.*

Специфічною ознакою фразеологічного енантіопростору польської мови визначена наявність таких компонентів-соматизмів: **usta**, **ucho**, **wąsy**, **palce**, наприклад: *gdyby ciocia miała wąsy; palce: <myj> mały palec (paluszek) mi to (o tym) powiedział; dostać (zobaczyć i in.) ucho od śledzia; ktoś ma usta pełne czegoś.*

Отже, національна ідентичність моделюється у формах і категоріях національної мови.

2. Просторовий код культури у фразеологічному енантіопросторі української та польської мов. Пошук специфічних елементів, що утворюють конкретний код культури, дозволяє вказати на особливість культури, відображену в мисленні того чи іншого народу [9, 80]. Просторовий код пов'язаний із членуванням простору. В українській мові він представлений як компонентами енантіофразеологізмів: 1) **світ**: *(аж (хоч, геть)) на край світу (світа); (і) на краю світу;* 2) **кут (куток)**: *із кутка в куток; із кута в кут [зі сл. тинятися, ходити, бігати];* так і власне семантикою енантіофразеологізмів, що визначають: 3) **обмежений простір**: *(й) курці ніде клюнути;* 4) **місце**: *переступати / переступити (через) поріг;* 5) **відстань**: *не за горами* тощо.

В аналізованих фразеологічних словниках польської мови не зафіксовано енантіофразеологізмів на позначення простору.

3. Часовий код культури у фразеологічному енантіопросторі української та польської мов. Часовий культурний код зумовлює можливість концептуалізації дійсності відносно до часової осі. Разом із просторовим він утворює хронотопний код культури. У фразеологічній енантіосфері української мови часовий код репрезентований такими одиницями, що позначають:

1) **пори доби**: *до [самої] зорі;* 2) **часові проміжки**: а) **незабаром**: *не за горами;* б) **невідомо коли / не відбудеться ніколи**: як у спасівку соловейко заспіває; як рак свисне, [і] до китайської паски; як свині з череди йтимуть; як виросте трава на помості; як виросте гарбуз на вербі тощо.

Слід зазначити, що компоненти деяких фразеологізмів одночасно можуть експлікувати й інші семантичні групи аналізованого коду. Наприклад, у фразеологізмах із загальним значенням часового проміжку (як у спасівку соловейко заспіває, до китайської паски) компоненти спасівка, паска позначають відповідно літню й весняну пори року.

У польській мові часовий код представлений такими енантіофразеологізмами з загальним значенням:

1) **невчасно**: *rychło w czas!;* 2) **невідомо коли / не відбудеться ніколи**: *na święty nigdy; czekaj tatka latka (aż kobyłę, kobyłkę wilki, wilcy zjedzą); prędzej mi włosy wyrosną na dłoni (tu) <nim (zanim), niż> coś się stanie); za chińskiego boga!*

Приклади переконують у відсутності чіткої межі між кодами культури. Так, одні й ті ж енантіофразеологізми можуть одночасно презентувати кілька культурних кодів, наприклад: за

значенням фразеологічна одиниця як на долоні волосся виросте експлікує часовий код культури, а за компонентним складом – соматичний і т.п.

4. Біоморфний код культури у фразеологічному енантіпросторі української та польської мов. Біоморфний культурний код пов'язаний із живими істотами та рослинним світом, що оточують людину в повсякденному житті. Фразеологізми-репрезентанти цього коду віддзеркалюють стереотипи сприйняття й оцінки тварин і рослин із національно-культурною маркованістю в напрямі асоціативних зв'язків (векторів асоціацій). Так, наприклад, в українській лінвокультурі курка символізує глупість [3, 323]. Символічні функції елементів біоморфного коду значною мірою виявляють себе в етномовній картині світу. Українські енантіфразеологізми віддзеркалюють біоморфний код у його повному розмаїтті, а саме: світ тварин і світ рослин. У межах енантіфразеологізмів виділено групи з компонентами, що позначають:

1) **свійські тварини:** потрібний як *собаці* другий хвіст, потрібний як *козі баян*, схожий як *свиня на коня (кобилу, їжа, собаку)*, схожий як *бульдог на носорога*, схожий як *собака на кішку*, розбирається як *цан* у зорях, як *баран* в аптеці, розбиратися як *баран у книзі (у математиці)*, пасує як *корові* сідло, личить як *барану окуляри*, личити як *кобилі серезки (як козі вінок, як козі в картузі)*, любити як *кіт* табаку, чистий як *свиня* в дощ, користі як (мов, ніби) з *цана* молока; 2) **звірі:** розуміється як *вовк у зорях*, потрібний як *зайцеві дзвоники*, розбиратися як *заць* в геометрії (як *їжак у математиці*); 3) **птахи:** личити як *вороні намисто, знатна птиця*, схожий як *півень на курку*; 4) **риби:** як (мов, ніби і т. ін.) *рибі* парасолька, як у *карася* вовни, *риб'ячим пухом підбитий*; 5) **комахи:** на *комариному салі*, личити як *блосі кеди, їдять (його) мухи (з комарами)*, *мати мухи (муху) в носі*; 6) **членистоногі:** як *рак* свисне; 7) **земноводні:** [і] *жаба* *цицьки дасть*; 8) **безхребетні:** *заморити черв'яка*; 9) **плазуни:** *схожий як змії на їжа* тощо.

У ході дослідження зафіксовано всього два українських енантіфразеологізми з компонентами на позначення флори, що репрезентують світ рослин: 1) **дерева:** як виросте гарбуз на *вербі*; 2) **кущі:** добре почуватися як голому в *терну*; 3) **овочі:** як виросте *гарбуз* на вербі.

У межах польських енантіфразеологізмів виділено групи з компонентами, що позначають: 1) **свійські тварини:** *ktoś jest gdzieś pożądaný (potrzebny itp.) jak pies (piesek) w kregielni; coś pasuje jak wół do karety; znać się na czymś jak tyse konie; kochać się jak pies z kotem*; 2) **звірі:** *znać się na czymś jak wilk na gwiazdach*; 3) **птахи:** *wierzyć w bociany; znać się na czymś jak (tyle, ile) kura (koza) na pieprzu*; 4) **риби:** *dostać (zobaczyć i in.) ucho od śledzia*.

Також зафіксовано дві мовні одиниці з компонентом на позначення *флори*, що репрезентують світ рослин, проте з певною різницею в образах стосовно до українських: 1) **дерева й фрукти:** *obietować / obiecać komuś gruszki na wierzbie*; 2) **квіткові рослини:** *kaktus komuś na dłoni wyrośnie, jeśli (jak i in.)*.

5. Духовний код культури у фразеологічному енантіпросторі української та польської мов. Духовність найбільше пов'язана з ціннісними категоріями етнічної культури, що виникають як рефлексія на внутрішній і зовнішній світ людини, відтворюють культурну пам'ять, міфологію, релігію народу тощо. Духовні елементи проявляються в архаїчному змісті, включаючи ментальну історію народу – культуру. Одним із джерел культурної інтерпретації розглядаються й образи християнства та відповідні до них моральні установки.

На стосунку до сакрального протилежних сил зупинятися не будемо. Це питання докладно описано в роботі, у якій характеризується християнський код культури [15]. Тому в межах духовного коду розглядаємо й енантіфразеологізми з компонентами на позначення табуйованого світу, що кваліфікується як сакральний.

В українських і польських словниках виявлені енантіфразеологізми, що віддзеркалюють духовний код і містять відповідні компоненти:

– в українській мові: 1) **Мати Божа:** *Мати Божа*; 2) **Бог / Божий:** *Агнець Божий, з Богом, Парасю*; 3) **святий:** *святий та божий, святий (його) знає*; 4) **чорт:** *чорт (гаспид, сатана) (його (тебе, їх і т. ін.)) знає (зна); чорт (біс) (його (вас, тебе)) бери (забирай) / візьми (побери, забери); чорт (чорти) (його) батька знає (зна)*; 5) **біс:** *бісової пари, бісові його (їх, її) ковінка (корінь)*; 6) **лихий:** *бодай (щоб) лихий узав (злизав, побрав); лиха (бісова, вража) личина*;

– у польській мові: 1) **anioł / aniolek:** *anioł burzy; aniolek z różkami (rogami, pazurkami)*; 2) **diabel:** *diabel (lichy, czort) go (ich) wie*; 3) **Boży:** *Baranek Boży, Matko Boska!*

Світлі й темні сили визначають не лише релігійну полярність, але й протиставлення добра і зла. Хоча матеріал переконує, що в народному уявленні в залежності від обставин одна й та ж «сила» може «приносити» як добро, так і зло.

Отже, дослідження фразеологічного матеріалу з урахуванням універсальних елементів колективної свідомості (кодів культури) дозволяє визначити особливості глибин етнічного світогляду, закарбованого у структурі енантіосемічних одиниць. Зіставне дослідження різних лінвокультур визначає також мовні особливості їхніх представників. Українські та польські

енантіофразеологізми відбивають базові культурні коди на рівні універсального й національно-специфічного, визначають як межі відповідних кодів, так і їх взаємопроникнення.

Перспективи дослідження вбачаємо в докладному аналізі кожного з представлених базових кодів культури та їх репрезентантів, а також у визначенні й описі загальної кількості культурних кодів.

Список використаних джерел

1. Гудков Д. Б. Телесный код русской культуры : материалы к словарю / Д. Б. Гудков, М. Л. Ковшова. – М. : «Гнозис», 2007. – 288 с.
2. Бродский М. Ю. Лексическая энантиосемия в сопоставительном аспекте (на материале современного английского и французского языков) : автореф. дисс. на соискание ученой степени кандидата филологических наук : спец. 10.02.20 «Сравнительно-историческое, типологическое и сопоставительное языкознание»; Ур. государственный пед. университет / Михаил Юрьевич Бродский. – Екатеринбург, 1998. – 23 с.
3. Жайворонок В. Знаки української етнокультури: Словник-довідник / Віталій Жайворонок. – К. : Довіра, 2006. – 703 с.
4. Жуков В. П. Семантика фразеологических оборотов / В. П. Жуков. – М. : Просвещение, 1978. – 160 с.
5. Іващенко В. Л. Енантіосемія в парадигмі мовних та мовленнєвих явищ: основні напрями концептуалізації / В. Л. Іващенко, Т. О. Федоренко // Мовознавство. – 2009. – № 2. – С. 48–60; Іващенко В. Л. Фразеологічні енантіосемі та енантіоніми в українській мові / В. Л. Іващенко // Ученые записки Таврического национального университета им. В. И. Вернадского. – Симферополь : Из-во Таврич. национ. ун-та им. В. И. Вернадского, 2009. – С. 26–32. – (Серия «Филология. Социальные коммуникации»; Том 22 (61), № 4 (1)); Іващенко В. Л. Фразеологічні енантіосемі та енантіоніми в українській мові / В. Л. Іващенко // Ученые записки Таврического национального университета имени В. И. Вернадского. – Симферополь: Из-во Таврич. национ. ун-та имени В. И. Вернадского, 2009. – С. 26–32. – (Серия «Филология. Социальные коммуникации»; Том 22 (61), № 4 (1)).
6. Коломієць М. П. Словник фразеологічних синонімів [Текст] / М. П. Коломієць, Є. С. Регушевський. – Київ : Радянська школа, 1988. – 200 с.
7. Красных В. В. «Свой» среди «чужих»: миф или реальность? / В. В. Красных. – М. : Гнозис, 2003. – 374 с.
8. Мокиенко В. М. Славянская фразеология / В. М. Мокиенко. – М., 1989. – 287 с.
9. Пименова М. В. Коды культуры и проблема классификации концептов / М. В. Пименова // Язык. Текст. Дискурс : научный альманах Ставропольского отделения РАЛК. – Ставрополь : Изд-во ПГЛУ, 2007. – Вып. 5. – С. 79–86.
10. Польско-русский фразеологический словарь : В 2 т. – Т. 1. А – М; / К. М. Гюлумянц – Мн. : Экономпресс, 2004. – 688 с. Польско-русский фразеологический словарь: В 2 т. – Т. 2. N – Z. / К. М. Гюлумянц – Мн.: Экономпресс, 2004. – 718 с.
11. Словник фразеологізмів української мови [Текст] / уклад. В. М. Білоноженко, Гнатюк І. С., Дятчук В. В. та ін.; [відпов. ред. В. О. Винник]. – К. : Наукова думка, 2008. – 1104 с.
12. Слухай Н. В. Когнітологія та концептологія в лінгвістичному висвітленні : навчальний посібник [Текст] / Н. В. Слухай, О. С. Снитко, Т. П. Вільчинська. – К. : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2011. – 367 с.
13. Ужченко В. Д., Фразеологія сучасної української мови: навчальний посібник / В. Д. Ужченко, Д. В. Ужченко. – К. : Знання, 2007. – 494 с.
14. Червоножка В. С. Енантіосемія в сучасній болгарській мові: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.03 «Слов'янські мови» / Валентина Семенівна Червоножка. – К., 2001. – 21 с.
15. Щербачук Л. Ф. Концептуалізація християнського коду культури у фразеологічному просторі: сакральність і десакралізація // Ученые записки Таврического национального университета им. В. И. Вернадского. – Серия : Филология. Социальные коммуникации. – Том 25 (64). – № 4. – Ч2. – Симферополь, 2012. – С. – 496 – 501; Щербачук Л. Ф. – Культурні коди через призму негатиї у фразеологічній системі української мови // Мовні і концептуальні картини світу : Зб-к наук. праць. – Вип. 37. – Київ : Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2011. – С. 476– 481; Щербачук Л. Ф. Тілесний код української культури через призму фразеологічної евфемізації // Ученые записки Таврического национального университета им. В. И. Вернадского. – Симферополь : Изд-во Таврич. национ. ун-та им. В. И. Вернадского, 2009. – С. 177–171. – (Серия «Филология. Социальные коммуникации»); Том 22 (61), № 4 (2); Щербачук Л. Ф. Фразеологічна енантіосемія в аспекті мовної гри (на матеріалі української і польської мов) // Ученые записки Таврического национального университета

им. В. И. Вернадского. – Серия: Филология. Социальные коммуникации. – Том 25 (64). – № 3 (2). – Симферополь, 2012. – С. 68–75.

16. Bąba S. Podręczny słownik frazeologiczny języka polskiego / S. Bąba, G. Dziamska, J. Liberek. – Warszawa, 1995. – 776 s.
17. Chlebda W. Elementy frazematyki. Wprowadzenie do frazeologii nadawcy / Wojciech Chlebda. – wyd. II uzupełnione, Jask 2003. – 316 s.
18. Wielki słownik frazeologiczny PWN z przysłowiami / Oprac. Anna Kłosińska, Elżbieta Sobol, Anna Stankiewicz. – Warszawa : PWN, 2005. – 594 s.

Summary. The representation of the cultural codes is described in the article. It's illustrated with the help of enantiosemitic phraseological units of the Ukrainian and Polish languages including universal elements of collective consciousness and ethnic features of the worldview.

Key words: phraseological unit, components of phraseological unit, semantics, cultural codes, ethnic culture.

УДК 811.111'37

О.В. Юсікова

ДІЕСЛІВНА ЛЕКСИКА ЛІСНИЦТВА І ПЛОВОГО ЛІСОСПЛАВУ У ГОВІРЦІ СЕЛА БОГДАН РАХІВСЬКОГО РАЙОНУ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Стаття присвячена розгляду характерних особливостей дієслівної лексики лісництва і плотового лісосплаву у говірці села Богдан Рахівського району Закарпатської області в аспекті простеження архаїчних лексичних одиниць, вивчення динамічних процесів у структурі досліджуваної діалектної системи, а також її характеристики як одиниці діалектного континууму.

Ключові слова: дієслівна лексика лісництва і плотового лісосплаву, гуцульська говірка, архаїчна лексика, семантичне поле лексеми, діалектний текст.

Проблематика дослідження гуцульських говірок на Закарпатті піднімалася у працях багатьох лінгвістів, зокрема І. А. Панькевича, І. Г. Верхрадського, Б. В. Кобилянського, К. Ф. Германа, К. Й. Галаса, Б. К. Галаса, Н. В. Хобзей, М. П. Лесюка та ін. Мовознавці вважали за необхідне відобразити і зберегти для прийдешніх поколінь особливості говірок Гуцульщини, звертали увагу на функціонування лексем різного походження у їх структурі.

Функціонування лексики окремих тематичних груп на сучасному етапі, зокрема, дієслівної лексики лісництва і плотового лісосплаву, як і рівень збереження її архаїчних особливостей залишаються недостатньо дослідженими питаннями в українській діалектології, їх опрацювання на основі аналізу сучасних діалектних текстів набуває нової актуальності. Нині узагальнююче дослідження тематичної групи лісорубської лексики Карпатського регіону представлено у роботі В. Ю. Чоповського [6], лексики лісосплаву на матеріалі говірок Закарпаття – у праці І. В. Сабодоша [5]. Актуальність експедиційного обстеження і аналізу дієслівної лексики гуцульської говірки села Богдан Рахівського району Закарпатської області зумовлена необхідністю вивчення сучасного стану досліджуваної тематичної групи не лише у окремій діалектній системі, а і у лексичній системі української діалектної мови в цілому.

Метою статті є визначення і опис основних архаїчних особливостей збереженої у пам'яті носіїв досліджуваної говірки дієслівної лексики лісництва і лісосплаву. Для говірок гуцульської Рахівщини, як відомо, характерна велика строкатість лексичного складу, що зумовлене сильним впливом сусідніх мовних ареалів і територіальною приналежністю цього регіону до різних держав протягом століть. Досліджувана говірка була вибрана свого часу для обстеження за мережею Загальнослов'янського лінгвістичного атласу, а також є одиницею мережі Атласу української мови як типова діалектна система гуцульського говору на Закарпатті. Наші спостереження показали, що матеріал з говірки села Богдан відображає ті історичні процеси, які відбувалися у мові жителів цієї території протягом віків, засвідчують різні етапи формування української мови на цій території. Дослідження засвідчило значну роль етнолінгвістичного підходу до аналізу мовних явищ, що пов'язано зі специфікою діалектних назв у цілому, семантика яких глибоко пов'язана з особливостями побуту і звичаїв носіїв говірки [2, 406-410].